

การบินของนก Albatross

นักเดินเรือจะพบว่าขณะที่เรือกำลังแล่นไปทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาล เขามักจะเห็นนก albatross บินอยู่ใกล้ๆ เรือ เสมือนเพื่อนเดินทางตลอดเวลา

เรามักจะพบนกชนิดนี้ (*Diomedea exulans*) ในทวีปอเมริกาเหนือ มันมีจงอยปากสีขาว และตีนสีดำของมันมีลักษณะเหมือนตีนเป็ด มันมีขนที่ไม่เปียกน้ำและขนสีขาวนี้เองทำให้เราสามารถมองเห็นมันได้แต่ไกล ปีกของมันเมื่อวัดจากปลายปีกหนึ่งถึงอีกปลายปีกหนึ่งจะยาวประมาณ 2 เมตร คุณลักษณะนี้ทำให้มันเป็นนกที่มีช่วงปีกกว้างที่สุดในโลก คนที่ไม่คุ้นกับ albatross บางคนคิดว่ามันเป็นนกนางนวล แต่ความยาวของปีกและลักษณะที่มันบินลงโฉบปลาในน้ำหรือร่อนลมจะบอกเราว่ามันมิใช่กนางนวล

ในอดีตเมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว หมู่เกาะ Marshall และ Midway ในมหาสมุทรแปซิฟิกเคยเป็นที่พำนักของนกชนิดนี้ แต่เมื่อประมาณ 60 ปีมานี้เอง คนญี่ปุ่นได้ล่าผ่านชนิดนี้ไปถึง 5 ล้านตัวในเวลาหนึ่งปี เพื่อเอาขนของมันไปทำเป็นเครื่องประดับ และเพื่อป้องกันไม่ให้ albatross ถูกฆ่าจนเกือบสูญพันธุ์อีก ปัจจุบันมันจึงเป็นสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครอง

ตามปกติ นก albatross จะออกไข่ในราวเดือนพฤศจิกายน มันออกไข่คราวละฟอง ในหลุมที่มันขุดบนเนินดิน พออีก 3 เดือนต่อมาไข่ก็จะฟักเป็นตัว พ่อและแม่นกจะใช้เวลานาน 6 เดือนในการเฝ้าดูลูกนก และสอนมันบินไปพักผ่อนที่ Alaska หรือ California โฉน

Albatross เป็นนกที่สุภาพเรียบร้อย มันเชื่องและไว้ใจคนมาก โดยจะบินตามเรือโดยสารในทะเลได้นานเป็นวัน เพื่อรับเศษอาหารที่คนบนเรือขว้างปาจากเรือให้มันกิน แต่มันก็มีอาหารหลักของมันก็คือ ปลา ปลาหมึก และแมงกะพรุนในทะเลที่มันหาได้เอง

ลีลาการบินของ albatross เป็นจุดสนใจจุดหนึ่งของนักชีววิทยา เพราะมันสามารถลอยร่อนไปมาในอากาศได้นาน อย่างชนิดที่แทบไม่ต้องใช้ความพยายามใดๆ เลย

P.A. Prince นักชีววิทยาแห่งหน่วยวิจัย British Antarctic Survey ที่มหาวิทยาลัย Cambridge ในประเทศอังกฤษมีความสนใจศึกษาบทบาทของ albatross ในระบบนิเวศของทะเลมาก จึงได้ติดตั้งเครื่องส่งวิทยุขนาดเล็กที่ขาของนกชนิดนี้ 5 ตัว เครื่องวิทยุจะส่งสัญญาณสู่ดาวเทียมตลอดเวลาที่ albatross บินในอากาศหรือลอยตัวอยู่ในทะเล Prince มุ่งหมายจะศึกษาพฤติกรรมการหาอาหารของมันว่ามันกินอะไร และมันมีวิธีหาอาหารอย่างไร

ข้อมูลที่เขาได้แสดงให้เห็นว่า ในการหาอาหารเพื่อจะนำกลับมาให้ลูกมันกิน albatross อาจจะต้องเดินทางไกลถึง 4,000 กิโลเมตรในเวลา 8 วัน มันจึงเป็นนกที่มีพิสัยการบินหากินที่ไกลที่สุดในโลก

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเส้นทางบินของนกก็น่าสนใจเช่นกัน เพราะ Prince ได้พบว่าขณะที่มันบินในอากาศ แล้วร่อนลงลอยตัวพักผ่อนในทะเล แล้วบินขึ้นอีกนั้น อุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์รายงานว่า โดยเฉลี่ยแล้วมันจะหยุดลอยตัวหาอาหารและพักผ่อนนาน 1 นาที ในการบินทุกๆ ชั่วโมง และถ้าเขาพิจารณาระยะทางที่มันบิน เขาก็พบว่าระยะทางที่บินขึ้นกับเวลาที่มันอยู่ในอากาศ และสำหรับทิศที่มันบินหลังจากการพักผ่อนแต่ละครั้งนั้นจะเปลี่ยนแปลงแบบไม่มีใครกำหนดได้เลย (random) ซึ่งนักฟิสิกส์เรียกการบินแบบนี้ว่า การบินแบบ Levy (Levy flight) และนักคณิตศาสตร์เรียกคณิตศาสตร์ที่ใช้บรรยายการบินแบบนี้ว่า สถิติ Levy รายงานการสังเกตของ Prince นี้ได้ปรากฏในวารสาร Nature ฉบับวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

Prince เองกำลังวางแผนจะศึกษาต่อว่า albatross แต่ละชนิดที่มีในโลกมีนิสัยการบินที่แตกต่างกันหรือไม่

นักชีววิทยาคนอื่นๆ ก็กำลังสนใจในวิธีการเดียวกันนี้ศึกษาพฤติกรรมของมดและผึ้งในการหาอาหาร

และนักนิเวศวิทยาก็กำลังใช้ข้อมูลการบินของ albatross ศึกษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของปลาและ plankton ในทะเลครับ